MALTA

QORTI CIVILI
(SEZZJONI TAL-FAMILJA)

ONOR. IMHALLEF
RAYMOND C. PACE

Seduta tas-27 ta' Ottubru, 2005

Citazzjoni Numru. 36/2004

A

vs

B

Il-Qorti,

I. PRELIMINARI.

Rat ic-citazzjoni attrici datata 13 ta' Frar 2004 a fol. 1 tal-process fejn gie premess:-

Illi l-partijiet izzewgu fis-16 ta' Lulju 1999 fir-Registru Pubbliku skond l-anness certifikat taz-zwieg hawn anness u mmarkat bhala dokument "A";

Illi l-partijiet kienu sseparaw permezz ta' l-awtorizzazzjoni mis-Sekond' Awla tal-Qorti Civili u sussegwentement

dahlu f'kuntratt ta' separazzjoni bonarja fl-atti tan-Nutar Dr. Tonio Cauchi LL.D. t-28 ta' Novembru 2003;

Illi l-kunsens ta' l-attrici nkiseb b'qerq dwar xi kwalita' tal-parti l-ohra li tista' mix-xorti taghha tfixkel serjament il-hajja mizzewga;

Illi l-kunsens tal-kontendenti huwa vvizzjat b'difett serju ta' diskrezzjoni ta' gudizzju fuq il-hajja mizzewga jew fuq id-drittijiet u dmirijiet essenzjali taghha jew b'anomalija psikologika serja li taghmilha mpossibbli ghall-konvenuta li taqdi l-obbligazzjonijiet essenzjali taz-zwieg;

Illi l-kunsens ta' l-attur inkiseb bl-eskluzjoni pozittiva taz-zwieg innifsu jew wiehed jew aktar mill-elementi essenzjali tal-hajja mizzewga kienu neqsin u dan *stante* illi l-konvenut qatt ma assuma d-dmirijiet u l-obbligi tal-hajja mizzewga taghhom;

Illi l-kontendenti ma kellhomx fiz-zmien li sar iz-zwieg is-setghat intelletwali jew ta' rieda bizzejjed sabiex jinholoq kunsens ghaz-zwieg;

Illi l-istess attrici talbet lil din il-Qorti sabiex ghar-ragunijiet premessi:-

1. Tiddeciedi u tiddikjara li z-zwieg bejn il-partijiet fis-16 ta' Lulju huwa null u nvalidu ghall-finijiet u effetti kollha tal-Ligi a tenur ta' l-**Att taz-Zwieg, Kapitolu 255 tal-Ligijiet ta' Malta**.

Bl-ispejjez u bl-ingunzjoni tal-konvenuta in subizzjoni.

Rat id-dikjarazzjoni attrici a fol. 3 tal-process;

Rat il-lista ta' xhieda u d-dokumenti esebiti a fol. 4 u 5 tal-process;

Rat id-digriet affidavit moghti lill-partijiet fit-13 ta' Dicembru 2004 fejn il-Qorti pprefiggiet terminu ta' ghoxrin (20) gurnata lill-attrici sabiex tipprezenta x-xhieda kollha taghha producibbli bil-procedura ta' l-affidavits bin-notifika

lill-kontro-parti jew lid-difensur tieghu, li jkollu wkoll l-istess terminu sabiex huwa wkoll jipprezenta l-affidavits tieghu.

Rat il-verbal tat-12 ta’ Mejju 2004 fejn ma deher hadd u l-kawza giet kancellata a spejjez attrici.

Rat ir-rikors sussegwenti ta’ l-attrici datat 18 ta’ Mejju 2004 fejn talbet li l-kawza terga’ tigi riappuntata ghas-smiegh, liema talba giet milqugha mill-Qorti b’digriet tal-24 ta’ Mejju 2004.

Rat in-nota ta’ l-attrici **A** datata 19 ta’ Mejju 2004 li permezz taghha esebiet l-affidavits taghha, tal-genituri taghha **Maria Concetta *sive* Cettina Camilleri xebba Magro**, u **Alfred Camilleri**, u ta’ **Dorothy Ben Hamed Sciberras**.

Rat in-nota ta’ l-eccezzjonijiet tal-konvenut B tas-27 ta’ Settembru 2004 a fol. 45 tal-process fejn gie eccepit:-

1. Illi l-allegazzjonijiet maghmula mill-attrici huma nveritiera, u ghalhekk infondati kemm fil-fatt kif ukoll fid-dritt.

2. Illi kwalunkwe nuqqas li seta’ kellu z-zwieg ta’ bejn il-kontendenti kien imputabbli lill-attrici.

3. Illi ghalhekk il-konvenut m’ghandux ibaghti l-ispejjez ta’ din il-kawza.

Rat id-dikjarazzjoni u l-lista tax-xhieda tal-konvenut a fol. 45 u 46 tal-process.

Rat il-verbali tas-seduti tal-5 t’Ottubru 2004, u tal-11 ta’ Jannar 2005 fejn l-attrici ddikjarat li m’ghandhiex provi aktar. Il-Qorti pprefiggiet terminu ta’ tletin gurnata lill-konvenut biex jipprezenta l-affidavits tieghu u l-kawza giet differita ghall-finali trattazzjoni.

Rat in-nota ta’ l-attrici datata 4 ta’ Mejju 2005 li permezz taghha esebiet dokumenti bhala xhieda li l-konvenut kellu relazzjonijiet ohra, inkluz *video* li juri lill-konvenut ma’

mara ohra bl-isem ta’ Marija, ma’ min l-istess konvenut ghandu relazzjoni.

Rat in-nota tal-konvenut **B** datata 6 ta’ Mejju 2005 li permezz taghha esebiet l-affidavit tieghu stess.

Rat il-verbal tal-10 ta’ Mejju 2005 fejn id-difensuri trattaw il-kaz. Dr. Daniela Mangion ghall-konvenut iddikjarat li taqbel li z-zwieg huwa null a bazi ta’ l-**artikolu 19 (1) (d) tal-Kap 255 tal-Ligijiet ta’ Malta**. Dr. Mark Attard Montalto ghall-attrici min-naha tieghu sostna li l-annullament ghandu jinghata a bazi ta’ l-**artikolu 19 (1) (f) ta’ l-istess Kap**. Il-kawza giet differita ghas-sentenza ghas-27 t’Ottubru 2005.

Rat id-dokumenti esebiti.

Rat l-atti kollha l-ohra tal-kawza.

II. KONSIDERAZZJONIJIET.

(i) PRINCIPJI LEGALI.

Illi l-attrici qed tibbaza t-talba taghha fuq l-**artikolu 19 (1) (c), (d), (f) u (h) tal-Kap. 255**. L-**artikolu 19 (1) (c)** jghid li zwieg ikun null *“jekk il-kunsens ta’ xi wahda mill-partijiet ikun inkiseb b’qerq dwar xi kwalita’ tal-parti l-ohra li tista’ mix-xorta taghha tfixkel serjament il-hajja mizzewga.”*

Illi din id-dispozizzjoni hi kwazi identika fil-formulazzjoni taghha ghall-**Canone 1098 tal-Kodici ta’ Dritt Kanoniku** vigenti u hu evidenti li d-dispozizzjoni fil-ligi taghna giet ispirata mill-istudji preparatorji u mill-abbozzi tal-Kodici Kanoniku gja’ ezistenti fl-1981, cjoe’ qabel ma l-imsemmi Kodici gie effettivament promulgat.

Illi kif din il-Qorti kellha okkazjoni li tikkummenta fis-sentenza taghha tal-4 ta’ Novembru 1994 fil-kawza fl-ismijiet **“Angela Spiteri xebba Selvagi vs Joseph Spiteri”**, l-**artikolu 23 tal-Kap. 255** ma huwiex ta’ ostakolu li ssir referenza ghad-dottrina u l-gurisprudenza kanonika bhala fonti ta’, u ghajnuna ghal interpretazzjoni

tad-dispozizzjoni in ezami, u dana bhalma l-fatt li ligijiet ta' pajjizi ohra ma humiex parti mill-ligi ta' pajjizna ma hux ta' ostakolu li ssir referenza ghal dawk il-ligijiet u ghall-gurisprudenza ta' dawk il-pajjizi ghall-finijiet ta' nterpretazzjoni tal-ligi domestika.

Illi l-qerq ravvizat fid-dispozizzjoni ta' l-**artikolu 19 (1) (c) tal-Kap. 255** jincidi direttament fuq l-intellett ta' xi wahda mill-partijiet fiz-zwieg u ndirettament fuq il-volonta' tal-persuna ngannata. F'din id-dispozizzjoni ghalhekk, dak li jintlaqat direttament mhux il-kunsens, izda l-intellett. Kif jispjega l-gurista ***Jose' Castano***:-

"Il dolo causa direttamente errore nell'intelletto del paziente, il quale ex errore consente. Con la particella ex vogliamo significare l'immediata causalita' dell' errore sul consenso. L'atto di consentire pero' e' atto entittivamente di volonta". (***Il Sacramento del Matrimonio, Roma, 1992, p. 357***). Dan il-qerq jista' jigi kemm minn wahda mill-partijiet fiz-zwieg kif ukoll minn terza persuna. *"In definittiva, quello che conta e che il dolus abbia influsso nel consenso, cioe' che il consenso matrimoniale provenga dall' errore doloso, senza il quale il consenso non sarebbe mai stato espresso"* (op. cit. P. 358).

Illi biex tissussisti s-sitwazzjoni ravvizata fil-paragrafu in dizamina jridu jikkonkorru erba' affarijiet:-

i) il-qerq perpetrat bil-hsieb li wiehed jikseb il-kunsens tal-parti;

ii) li l-qerq ikun incida fuq il-kunsens tal-parti;

iii) li l-qerq ikun jirrigwarda xi kwalita' tal-parti l-ohra; u

iv) li din il-kwalita' tkun tista' mix-xorta taghha tfixkel serjament il-hajja mizzewga.

Illi l-**artikolu 19 (1) (f)** jipprovdi li zwieg ikun null:-

"jekk il-kunsens ta' xi wahda mill-partijiet ikun inkiseb bl-eskluzjoni pozittiva taz-zwieg innifsu, jew ta' xi wiehed jew

aktar mill-elementi essenzjali tal-hajja mizzewga, jew tad-dritt ghall-att taz-zwieg."

Illi ma hemmx dubju li l-legislatur Malti, meta fformula dan il-paragrafu, kellu quddiemu l-izvilupp gurisprudenzali u dottrinali fil-kamp tad-Dritt Kanoniku sa l-1981, cjoe' meta l-**artikolu 19** allura ezistenti fil-ligi taghna gie sostitwit bl-**artikolu 19** vigenti llum. Infatti jekk wiehed jara l-inciz (2) tal-**Canone 1101 tal-Kodici ta' Dritt Kanoniku** promulgat sentejn wara dawk l-emendi fil-**Kap. 255**, wiehed isib li dan l-inciz hu kwazi identiku ghall-ligi taghna:-

"At si alterutra vel utrague pars positivo voluntatis actu excludat matrimonium ipsum vel matrimonii essentiale aliqudo elementum, vel essentialem aliquam proprietatem, invalide contrhit."

Illi hawn qeghdin fil-kamp tas-simulazzjoni, u cjoe' meta l-atti, gesti jew kliem esterni ma jikkorrispondux ghall-kunsens intern li jkun qed jinghata. L-awturi jitkellmu dwar *consensus simulatus* jew *consensus fictus*. Din is-simulazzjoni tista' tkun jew totali jew parzjali. Kif jispjega l-awtur ***Castano*** (**Il Sacramento del Matrimonio, Roma, 1992**):-

"In generale si parla di exclusio totale e di exclusio partiale. La prima sarebbe la esclusione della "totalita" matrimoniale, cioe' del matrimonium ipsum, mentre la seconda si riferisce al matrimonio solo "parzialmente", vale a dire ad essentiale matrimonii aliquod elementum e ad essentialem aliquam propprietatem. Ad ogni modo, si tratta della esclusione totale o della esclusione parziale, per quanto riguarda l' effetto sulla validita' del matrimonio, non c'e' nessuna differenza, giacche' il matrimonio in ambedue I casi e' sempre invalido." (op. Cit. P.382)

Illi tezisti simulazzjoni totali meta l-kontraent esternament ikun qed jaghmel atti li ma jkunux in konformi mal-volonta` tieghu nterna. Per ezempju, meta wiehed *"in no way consents to marriage"*. (***Bejan*****,** 29 ta' Lulju 1970) jew *"when he positively does not intend to give his consent while he can."* (***Abbo*****,** 8 ta' Frar 1968) jew meta wiehed

"does not have the intention of contracting marriage but wishes to put on an act". (***Pausilla,*** 18 ta' Dicembru 1980).

Illi d-decizjonijiet rotali ohra osservaw li simulazzjoni totali taz-zwieg jista` jsehh ukoll *"when a person excludes either marriage itself or his or her spouse."* (***Mercieca,*** 15 ta' Lulju 1973) (***Ferraro,*** 26 ta' April 1978).

Illi simulazzjoni totali tezisti wkoll meta hemm inkluz element kuntrarju ghaz-zwieg. Ezempju ta' dan huwa meta bniedem jizzewweg *"for his own purposes which are different from marriage."* (***Rogers,*** 11 ta' Novembru 1993). Wiehed jista' jizzewweg ghal ragunijiet personali u soggettivi *(finis operantis et extraneus)*. Dawn ir-ragunijiet jistghu ma jikkoncidux ma' dawk taz-zwieg innifsu *(finis operis)*. Jekk iz-zewg motivi jikkoezistu ghaliex wahda ma teskludix lill-ohra allura m'hemmx simulazzjoni u tali zwieg huwa validu. Mill-banda l-ohra jekk wiehed jizzewweg bil-hsieb ewlieni tal-motivi soggettivi tieghu ad eskluzjoni tal-motivi taz-zwieg innifsu allura dak iz-zwieg huwa null.

Illi fil-kaz ta' nullita' parzjali l-kontraent ma jkunx qed jeskludi z-zwieg innifsu fit-totalita' tieghu pero' jkun jeskludi wiehed mill-elementi essenzjali tieghu u b'hekk xorta wahda jirrendi l-istess zwieg null.

Illi fil-ligi taghna mkien ma nsibu elenkati x'inhuma l-elementi essenzjali tal-hajja mizzewga pero' huwa principju rikonoxxut fis-socjeta' Maltija li z-zwieg kif nifhmuh ahna ghandu a bazi tieghu l-element ta' esklussivita', cjoe' dik il-fedelta` reciproka li l-partijiet jaghtu u jwieghdu lil xulxin *(Bonum Fidei).*

Illi ghalhekk meta parti tidhol ghaz-zwieg tkun waqt il-hin tal-kunsens qeghda taghti lilha nnifisha lill-parti l-ohra u b'hekk qed teskludi relazzjonijiet ma' terzi persuni. Punt iehor li jrid jigi sollevat in ezami ta' dan is-sub-inciz huwa li l-ligi titkellem dwar eskluzjoni pozittiva. Huwa accettat fil-Gurisprudenza taghna li sabiex jigi sodisfatt dan ir-rekwizit m'hemmx bzonn li tali eskluzjoni tkun wahda sfaccata, l-intenzjoni ta' l-eskluzjoni tista' tkun wahda percepibbli

minn azzjonijiet impliciti. Gurisprudenza nostrana tammetti li hemm distinzjoni bejn id-dritt ghall-fedelta' u l-abbuz ta' dan id-dritt. Ghalhekk relazzjonijiet extra konjugali wara z-zwieg ma jikkontribwixxux wahedhom argument ghan-nullita'.

Illi lanqas ma jirrizulta f'nullita' meta wiehed mill-partijiet jiehu decizjoni wara z-zwieg li jnehhi jew jimmodifika d-dritt ghall-fedelta' gja' moghti fil-kunsens taz-zwieg. Minkejja dan, relazzjonijiet extra konjugali ghandhom jigu meqjusa bis-serjeta' ghaliex jistghu jkunu rizultat ta' kunsens limitat minhabba simulazzjoni parzjali. *"We must take care not to consider lightly such a strong indication since more often than not, it could be a certain sign that the obligation of fidelity has not been assumed."* (***Pompedda,*** 7 ta' Lulju 1972).

Illi dak li jrid jigi ppruvat, sal-grad li trid il-ligi taghna fil-kamp civili, hu li fil-mument tal-ghoti tal-kunsens matrimoniali parti wahda jew it-tnejn kellha jew kellhom il-hsieb maghmul li ccahhad lill-parti l-ohra mid-dritt kif aktar 'il fuq imfisser *ossia* li tonqos mid-dover korrispondenti. Tali prova tista' ssir permezz ta' dikjarazzjonijiet f'dan is-sens – basta li l-Qorti tqishom, fic-cirkostanzi kollha tal-kaz, li jkunu attendibbli, kif ukoll minn cirkostanzi antecedenti, konkomittanti u sussegwenti ghall-ghoti tal-kunsens, cjoe' ghaz-zwieg.

Illi l-attrici ssemmi wkoll l-**artikolu 19 (1) (d)** li jipprovdi li zwieg ikun null jekk *"vizzjat b'difett serju ta' diskrezzjoni ta' gudizzju fuq il-hajja mizzewga jew fuq id-drittijiet u dmirijiet essenzjali taghha, jew b'anomalija psikologika serja li taghmilha mpossibbli ghal dik il-parti li taqdi l-obbligazzjonijiet essenzjali taz-zwieg."*

Illi b'difett serju ta' diskrezzjoni, il-legislatur ma riedx ifisser semplicement kwalsiasi stat ta' mmaturita' li parti jew ohra fiz-zwieg tista' tkun fiha fil-mument li jinghata l-kunsens reciproku. Li kieku l-legislatur irrikjeda maturita' shiha u perfetta, ftit jew addirittura ebda zwieg ma kien ikun validu. In-nuqqas ta' *discretio judicii* hu kuncett guridiku ntrinsikament marbut mal-kapacita' ta' parti jew ohra fiz-

zwieg li taghti l-kunsens liberu u xjenti taghha ghar-rabta taz-zwieg.

Illi kif jispjega ***Bersini***, id-diskrezzjoni ta' gudizzju tikkonsisti f'zewg elementi distinti izda konkorrenti w interdipendenti:-

"la piena avvertenza e il deliberato consenso ... La piena avvertenza si riferisce alla sfera intellettiva, il deliberato consenso a quella volitiva. In altri termini, la discrezione di giudizio comprende la maturita' di giudizio e la maturita' affettiva…. La maturita' di giudizio comporta una conoscenza critica proporzionata all'atto da compiere, agli oblighi essenziali da assumersi e ai doveri cognugali che ne derivano proiettati nel futuro. La maturita' affettiva comporta generalmente quella adequata evoluzione degli istinti, degli affetti, dei sentimenti, della emotivita' che se sono turbati o inadeguati intaccano direttamente la volonta' e possono privare della libera scelta interiore. Abbiamo cosi' una mancanza di consenso libero (immaturita' affettiva) e ponderato (immaturita' di giudizio)" (***Bersini. F.,*** **Il Diritto Canonico Matrimoniale (Torino, 1994)**, p. 97.)

Illi l-istess awtur ikompli jispjega li *"e necessaria la discrezione non tanto per l'atto in se, al momento di emettere il consenso, quanto per gli impegni per il futuro. Ovviamente si richiede una ponderazzione degli impegni sostanziali del matrimonio e non di tutto il suo valore etico religioso, sociale, giuridico ed economico, altrimenti ben pochi sarebbero in grado di emettere un valido consenso. Ogni volta che i contraenti abbiano raggiunto l'eta prescritta dal legislatore per poter contrarre matrimonio, si presume che essi siano in possesso della debita discrezione di giudizio; tale presunzione, tuttavia, ammette prove in contrario. Pertanto, qualora si possa dimostrare, per qualsiasi motivo, la capacita' intellettiva e volitiva sopra descritta sia gravemente alterata o ad dirittura mancante, si dovra' ritenere che il vincolo matrimoniale sia nullo per difetto di discrezione di giudizio. "… ... se il soggetto non e' in grado di superare (i) condizionamenti interiori, allora si dira' che la scelta di lui*

*non e stata libera; In ogni caso, i nubenti debbono aver coscienza di assumere vere obbligazioni (e reciprocamente di concedere veri diritti) di creare cioe' col matrimonio un patto che vincola a un comportamento idoneo e adeguato alla specifica societa' coniugale, sia nei rigwardi dell' altra parte sia nei rigwardi della parole" (**Pompedda, MF.,*** **Incapacita' di Natura Psichica in Matrimonio Canonico: Fra Tradizione e Rinnovamento (Bologna, 1991)**, pp. 231, 233).

*Illi l-awtur **Viladrich** jispjega li:-*

*"The discretion of judgment refers to that degree of maturity of comprehension and of will of the contracting parties which enables them to give and receive each other, through a juridical bond, in a unique community of life and love. This community is indissolubly faithful, ordered to the good of the spouses as well as to the procreation and education of the offspring" (**Viladrich, P.J.**, **Matrimonial Consent in Code of Cannon Law Annotated (Montreal, 1993)**, p. 686).*

Illi l-attrici fl-ahharnett taghmel ukoll refenza ghas-sub-inciz **(h) tal-Kap 255 tal-Ligijiet ta' Malta** li jinqara hekk kif gej:-

(h) *"jekk xi wahda mill-partijiet, ghalkemm ma tkunx interdetta jew marida, ma kellhiex fiz-zmien li sar iz-zwieg, ukoll minhabba raguni temporanja, setghat intelletwali jew ta' rieda bizzejjed biex jinholoq kunsens ghaz-zwieg".*

Illi dan l-artikolu jitkellem dwar persuna, li ghalkemm mhux interdetta jew marida, ma kellhiex fiz-zmien li sar iz-zwieg, ukoll minhabba raguni temporanja, setghat intelletwali jew ta' rieda bizzejjed biex jinholoq kunsens ghaz-zwieg. Ghalhekk, apparti interdizzjoni jew mard mentali, dan l-artikolu jinkludi wkoll stat mentali temporanju li jaghmilha mpossibbli ghal persuna li jaghti kunsens validu. Ezempji ta' dan hu jekk persuna tkun taht l-effett tax-xorb, tad-droga, jew ta' dipressjoni.

Illi ***John R. Keating***, fil-ktieb tiegħu **"The Bearing of Mental Impairment on the Validity of Marriage. An Analysis of Rotal Jurisprudence"** f'pagna 104 jagħti dan l-eżempju:-

"Let us take the case of the man who has determined to marry a certain girl but to carry him through the ordeal, gets drunk and expresses consent in such a state. The marriage, if it is null, is null not because of insufficient internal will, but because the act of manifestation was not a human act, a juridical act, an act capable of juridically signifying a virtually persevering internal will".

<u>(ii) APPREZZAMENT TAL-PROVI.</u>

Illi mill-provi prodotti jirrizulta li l-attrici li hija Maltija, izzewget civilment lill-konvenut ta' cittadinanza Nigerjana fis-16 ta' Lulju 1999. Dan minkejja li kienu ilhom li ltaqghu biss mill-ahhar ta' Mejju 1998. Il-konvenut kien dak iz-zmien jilghab il-futbol hawn Malta. L-attrici tammetti li ghalkem hija tghid li kienet thobb lill-konvenut, ir-raguni vera li zzewgitu civilment kienet ghax f'dak iz-zmien kienu qed jigu diskussi emendi fil-parlament Malti sabiex persuna li tizzewweg cittadin jew cittadina Maltija ma tibqax awtomatikament takkwista d-dritt ghal cittadinanza Maltija. Dan wassal lill-partijiet sabiex jiksbu dan l-istatus taz-zwieg u l-konsegwenti naxxenti minnu, jkun japplika ghall-konvenut, li b'hekk ikun jista' joqghod hawn Malta. B'dan il-mod l-emendi li kellhom jigu eventwalment fis-sehh ma jkunux japplikaw ghall-konvenut peress li jkun lahaq izzewweg qabel ma dawn dahlu effettivament fis-sehh.

Illi dan huwa msahhah mill-fatt li f'dak iz-zmien jidher li l-istess koppja ma kellha xejn ippreparat, lanqas materjalment ghall-hajja mizzewga. Fil-fatt huma marru jghixu ma' omm l-attrici. Barra minn hekk il-konvenut ma kellu ebda ntrojtu, tant li l-attrici tghid li kienet hi li thallas il-kontijiet kollha. Jinghad ukoll li l-konvenut baqa' jghix hajja ta' guvni mal-hbieb tieghu bla ebda responsabbiltajiet ta' xejn. Saru wkoll allegazzjonijiet li l-konvenut meta kien ghaddej b'relazzjoni ma' l-attrici kellu

wkoll relazzjoni ma' nisa ohra kemm qabel u kemm wara z-zwieg.

Illi f'dan hemm il-korroborazzjoni ta' omm l-attrici Maria Concetta Camilleri li sahanistra tghid li ghall-bidu, minkejja li l-partijiet izzewgu civilment, xorta wahda baqghu jghixu separatament minn xulxin. Kien biss wara li skond bintha kellhom jizzewgu bil-Knisja. Din il-haga pero' jidher li qatt ma avverat ruhha. Jidher li biex ghexu fil-post tal-genituri ta' l-attrici, l-istess familjari ta' l-attrici marru villeggjatura. Il-koppja bdiet tghix temporanjament f'dan il-post. Dan kollu gie wkoll kollaborat mix-xhieda ta' Alfred Camilleri missier l-attrici, tant li dan jghid li *"wara li zzewgu B u A, tant kemm ma kienux preparati ghaz-zwieg li peress li lanqas ma kellhom fejn joqoghdu B u A ikkapparraw id-dar taghna matrimonjali gol-Mosta waqt li jiena u marti konn qeghdin villeggjatura go Bahar ic-Caghaq."*

Illi l-konvenut jikkontesta dan pero' certament ma gab l-ebda prova sabiex jikkontradixxi l-istess, u fuq kollox ma jaghti l-ebda spjegazzjoni ghal dak li qalet l-attrici ghaliex fil-fatt izzewgu daqshekk ta' malajr meta ma kellhom litteralment xejn ippreparat u lanqas fejn joqoghdu. Fuq kollox dan kien ukoll fi zmien meta l-istess konvenut kien litteralment bla xoghol u kien mantnut kompletament mill-attrici.

Illi fil-fatt mill-kumpless tal-provi jidher li l-kunsens taz-zewg partijiet kien effettivament vizzjat a bazi ta' l-**artikolu 19 (1) (f) tal-Kap 255** u dan peress li f'dak iz-zmien izzewgu biss ghaliex kien konvenjenti ghalihom it-tnejn li l-konvenut ikollu stat ta' ragel mizzewweg Maltija. Fil-fatt ghall-attrici dan kien biss zmien ta' gherusija u z-zwieg kellu jsehh biss meta jizzewgu bil-knisja, haga li jidher li l-konvenut qatt ma kien interessat fiha. Min-naha l-ohra l-konvenut deher li ried jibqa' Malta u ovvjament *status* bhal dan kien jiffacilitalu l-hajja, anke minhabba l-emendi li kienu proposti dak iz-zmien li kienu ser jaghmluhielu aktar difficli. F'dan kollu din il-Qorti thoss li b'hekk kull parti ssimulat il-kunsens taghha taz-zwieg u certament internament l-ebda parti ma accettat li tosserva l-elementi essenzjali taz-zwieg, inkluz dak ta' permanenza,

indissolubbilia' u fedelta'. Illi ghalhekk it-talba attrici ghandha tigi milqugha a bazi ta' l-**artikolu 19 (1) (f) tal-Kap 255**.

III. KONKLUZJONI.

Illi ghalhekk ghal dawn il-motivi, din il-Qorti, **taqta' u tiddeciedi,** billi filwaqt li tichad l-eccezzjonijiet tal-konvenut biss inkwantu l-istess huma b'xi mod inkompatibbli ma' dak fuq deciz, **tilqa' t-talba attrici biss fis-sens hawn deciz,** b'dan illi:-

1. Tiddeciedi u tiddikjara li z-zwieg bejn il-partijiet fis-16 ta' Lulju 1999 huwa null u nvalidu ghall-finijiet u effetti kollha tal-Ligi a tenur ta' l-**Att taz-Zwieg, Kapitolu 255 tal-Ligijiet ta' Malta** u dan *stante* li l-kunsens ta' kull parti kien vizzjat a bazi ta' l-**artikolu 19 (1) (f) tal-Kap 255**.

Bl-ispejjez jinqasmu bin-nofs bejn il-partijiet.

Moqrija.

< Sentenza Finali >

--------------------------------TMIEM--------------------------------